

Demeter József

Véreim-ereim

Nagyapámék

Krúdy Gyula emlékének

Nagyapámék jönnek, jönnek...
Mennyek országából – versenként. Nem
Szindbádosan, ó, nem. Mozgó lépcsős
Égi kaptatón! A Rapó-tető felől,
Keletről érkezvén – ülnek ide mellém.
Dumálni. Gyárfás Nagyapám por-
Hüvely-nyugágya ismeretlen –
Magyardellőn. „Átokul hagyom hátra –
Rigmusolta a jó öreg –, hogy az én
Síromat ne gondozzák. Vessék be
Füvel és kaszálják, hogy halálomban is
Hasznos legyek.” Kaszák pengését;
Dús takarmány hersegését hallani –
Rímelősen, mint! Fű a téltakaródó
Havon – üt át, gépi kaszák zúgásán,
Hers- hers! Hers-hers!.....
Harmatos sorok, kézi kasza rendek
Sarjús pitymallatán – pacsirtás nyár.
Pacsirtás Nyár. Őszidőben...
Anyáági Irsai nagyapám már
Élete delén sírt csináltatott
Magának. Nem is akármilyent.
A koporsót is kipróbálta, hogy!
Eléggé kényelmes-e. Ha nem is
Éppen összkomfortos, de
Mégis – megverselte. A Tiszteletes
Próba-prédikálását is elégedetten
Hallgatta végig. Saját, „külön-
Bejáratú” koporsójában. Nyugtázva.
Imára kulcsolt kezekkel, kurátorhoz
Illően. Mi Atyánk, ki vagy
A mennyekben... Sok mindenről

Beszélgettünk, beszélgetek velük.
 Tanítanak, óvva óvnak...
 A budapesti unokáink, hogy
 S mint vannak, érdeklődve
 Érdeklődnek. Tanítsd őket
 Családosan népdalul is. Szülőfalunk
 Nótájára – helybéli őstörténelmünk
 Himnusza volt és marad, hogy!
 Minden reggel felszentüljön –
 Magyardellő fölött a Nap. A felüljáró
 Lépcsőslelkek égi kaptatóját – nos
 Ezért is – egyre jobban várom – nézem,
 Dudorászva. Igazságos Gyárfás nagy
 Apám – oda-vissza, lépkedve halad. Serényen
 Lábit, mert! Hiába mozog az a modern, égi-
 Földi. Irsai nagyapám? Le is, fel is – ül.
 A mozgó mi-
 Csodán. Így utazik.
 Ő sem a régi szerelmeihez,
 Hanem hozzám, Krúdy Gyula
 Uram. Hozzám. Százhusz éves,
 Fogságos-szép Doxáját nézi. Stopperolja –
 A technika fejlődését, mítosz ide, mese
 Oda. Az éjszaka földig hajol,
 Csaba égi ösvénye mentén – szénaszagú,
 Sarjúságú, minő gazdag, csillagos rét –
 Hers-hers!.....
 Vers-vers....., és!
 Ezüst Doxa a telihold, nincs mánusa.*
 Tikk-takk, tikk-takk!.....

*Magyardellő,
 2019. július 25.
 (Hajnali fél öt. Géppel
 Kaszálják a temetőt.)*

* óramutató(ja)

Nagyanyámék

(ó-pátosz, új versezetben – némiképp víg szívbúsongó...)

Az apai, Gyárfás nagyanyámat – Máminak hívtam. Az Anyai, Irsai melléknevűt – Mamának. Ő is finomakat Főzött, de! Gyárfás Mámi, biza, sokkal finomabbakat. Menyegzőkre, nagy keresztelőkre mindenhová őt hívták – Főszakácsnének. Még a távolabbi, román lagzikba is. Kézimérleg sose kellett neki. Precízen saccozott. Mindent Szívvel és szemmel mért. Az akkori divatos szemmel-Veréstől nem tartott. Megköpködték, „ptüj-ptüj”, drága, Nehogy megigézzük. A gyönyörű extra „konkár”^{*} Jóságok farkába – Vásárvárosba menet – piros szalagot kötöttek, Magyardellőn. Is. Igézés ellen. A gyönyörű menyasszony-Mámi hajába úgyszintén. Máig emlegetik. Ó, Mámi, Mámi Szegény szép Mámi – Őt sokkal, de sokkal jobban – Nagyon-nagyon... Árnyék tetős házasságában – kontrasztosan elütő... Hétszepség volt – sajjó lélek. Csillagverőfény. Heted-Hét falun túl sem lelték párját. Még lámpással sem. Búsongó menyasszony volt, mert! Nem szerelemből ment volt férjhez. Miért-miért. Mert szót fogadott. Jó szívű volt. Nagy szíve volt. Kívül Hordta. Balladákat dobogtatott-imádkozott – alkonyatkor Nekem – és Ibolya húgomnak. Eldúolta a múlt jövőjét... Keservét. A nyári tapasztós, és a téli érckemence akácfa-Ropogós lángjai – a fehérre meszelt, vert falon-vályog-Falon lidérc táncot jártak, lassú csárdást, sebes csárdást. Csingerajt**... A lassúnál, csodaszínű szeméből Mindegyre Nagy csepp-Csöpp-Fájdalom buggyant – estelente – ki. Mire

* fajtaminósító, szerződött állatok beadási (átvevő) helye, román nyelvű rövidítés (CONCAR)

** magyar–cigány sebes csárdás

Megtudtam, hogy miért, szegény Mámi már nem élt.
A Keletre néző temetőben – sírja félbe szerbe.
Málladozván a beton, ma sincs sírkő rajta.
Kopjafa, fejfa rég kiment divatból. Helyettük – hú diófa
Fejfáskodik. A Gondviselés szívgyökeresítette. Óvatosan
Nő – terebélyesedik – a pátosz színű táj mentén. Árnya –
Mámi örök álmát óvja, ringatja. Napdalosan, égiesen –
E világi keservesen. Az eldiszkósodott, mű ecetfamézes
Faluban – Európásan... A leszentülő nap kemencés fénye
Székely
Keservesen
Lépdél, Bartók-és Kodály-ütemre, lassútempós
Csárdást,
Gyász-
Csárdást jár –
A szegény-színű kéklő égen. Is. Emlékeimben immár egyre
Rendszeresebben: csillagok – fénydalárdás zengeményei
Alatt.
Hány holdja van, lelkem, kérdezték gőgös gazdagék.
Egy, és az is – az égen, válaszolta friss menyecske- Mámi.
Imaszívre kulcsolt kézzel – a Jóisten felé tárván – égig
Titkosított lelkét. Szegény-szép Mámi – Csaba királyfival
Szeretősködött... Gyermekded ébredésimből riadván –
Nőttem fel rá, hogy! Plátói volt... Ó, minő, minő...

Mama nagyanyám is igen jó volt hozzám – Irsai
Doxa Tata nagyapám dúsgazdag viszont szerelmével, hűség-
Boglyázott szívével, de! A kéregető szegényeket megvetette,
Kizavarta, nem, mint szegény Mámi, aki még a cigányokat is
Kedvelte. Behívta, megkínálta. Ezt is, azt is adott nekik. Ők is
Emberek, két lábuk van, két kezük, két szemük, két fülük,
Isten gyermekei, mondogatta. Szóba ereszkedett
Velük. Mama örök lakhelye betonveretes, felírtos, cifra
Sírkő díszlik rajta. Örök álmát Doxa Tatával alussza. Szegény
Mámi, külön sírban. Egyedül. Itt, hátha boldog leszek, az
Uram nélkül, suttogta – székely keservezte utolsó szavait.
Gyárfás Mámi Nagyanyám mindegyre meglátogat. Többször
Mint a két Nagyapám. Gyalog ereszkedik alá, égi kaptatón –
Mezítláb. Még télen is. Kesergő – szívhangzat. Nótafa csönd...

Reneszánsz dallamboltíves csillagzat alatt – szólít engem,
Hívogat, szegényfeje. Balladás Mámi Nagyanyám értem
Visszatér, hogy! Reménytelenül örvendezhessünk egy-
Másnak. Meredek lélekkaptató! Esthajnal egekig ér, s! Alá...
Református érmentén – ima-szép vadcsapás. Énekesmadarak
Kísérik, gyalog kísérik szegényt. Mámi Nagyanyám életében a
Szerelem világgá bicegő énekes madár volt. Babba Máriás arcú
Mámim visszatér. Örökkön-örökké... Értem. Hahó! Félrevert
Harangvirág... Giling-galang! Angyalillat. Ó, Mámi, ó, Mámi, ó!

Nagymama (1987, raku)